

متن و ترجمہ

اصول کافی

ثقة الاسلام
محمد بن يعقوب كليني
(۳۲۹ق)

ترجمہ: مؤسسہ فرهنگي شمس الضحی

@kaflearn

رسالة خير السبع

کتاب فضل العلم

بَابُ فَرِيضَةِ الْعِلْمِ وَوُجُوبِ طَلَبِهِ وَ الْحَثِّ عَلَيْهِ

۱- أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ أَبِي الْحُسَيْنِ الْفَارِسِيِّ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ زَيْدٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ. أَلَا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ بُعَاةَ الْعِلْمِ.

امام صادق علیه السلام از پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله نقل کردند که ایشان فرمودند: به دنبال علم بودن بر هر مسلمان واجب است. آگاه باشید که خدا جویندگان علم را دوست دارد.

۲- مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ عَيْسَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْعُمَرِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: به دنبال علم بودن واجب است.

۳- عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَيْسَى، عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ قَالَ: سُئِلَ أَبُو الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: هَلْ يَسَعُ النَّاسَ تَرْكُ الْمَسْأَلَةِ عَمَّا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ؟ فَقَالَ: لَا.

فردی از ابوالحسن [امام کاظم] علیه السلام پرسید: آیا مردم می توانند سؤال کردن از آن چه که به آن نیاز دارند را رها کنند؟ آن حضرت فرمودند: خیر.

۴- عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ وَغَيْرُهُ، عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ، وَ مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَيْسَى جَمِيعاً عَنِ ابْنِ حَبُوبٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِي حَمَزَةَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ السَّبِيعِيِّ عَمَّنْ حَدَّثَهُ قَالَ: سَمِعْتُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ يَقُولُ: أَيُّهَا النَّاسُ اعْلَمُوا أَنَّ كَمَالَ الدِّينِ طَلَبُ الْعِلْمِ وَالْعَمَلُ بِهِ. أَلَا وَإِنَّ طَلَبَ الْعِلْمِ أَوْجَبُ عَلَيْكُمْ مِنْ طَلَبِ الْمَالِ. إِنَّ الْمَالَ مَقْسُومٌ مَضْمُونٌ لَكُمْ قَدْ قَسَمَهُ عَادِلٌ بَيْنَكُمْ وَ صَمِنَهُ وَ سَيَفِي لَكُمْ. وَ الْعِلْمُ مَخْزُونٌ عِنْدَ أَهْلِهِ وَ قَدْ أَمَرْتُمْ بِطَلَبِهِ مِنْ أَهْلِهِ فَاطْلُبُوهُ.

راوی گوید شنیدم امیرالمؤمنین علیه‌السلام می‌فرمودند: ای مردم! بدانید کمال دین، به دنبال علم بودن و عمل به آن است. و آگاه باشید که به دنبال علم بودن از کسب مال بر شما واجب‌تر است. مال برای شما تقسیم و ضمانت شده است و آن را عادل‌ی بین شما تقسیم و ضمانت کرده که به آن وفا خواهد کرد. ولی علم نزد اهلش انباشته شده است و این شما هستید که امر به کسب آن از اهلش شده‌اید، پس آن را کسب کنید.

۵- عِدَّةٌ مِنْ أَصْحَابِنَا، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ الْبَرْقِيِّ، عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِنَا، رَفَعَهُ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ.

امام صادق علیه‌السلام از پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله نقل کردند که ایشان فرمودند: به دنبال علم بودن واجب است.

و فِي حَدِيثٍ آخَرَ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ أَلَا وَ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ بُغَاةَ الْعِلْمِ.

در حدیث دیگری امام صادق علیه السلام از پیامبر صلی الله علیه و آله خدا نقل کردند که ایشان فرمودند: به دنبال علم بودن بر هر مسلمان واجب است. آگاه باشید که خدا جویندگان علم را دوست دارد.

۶- عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ، عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عِيسَى، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: تَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ؛ فَإِنَّهُ مَنْ لَمْ يَتَفَقَّهْ مِنْكُمْ فِي الدِّينِ فَهُوَ أَعْرَابِيٌّ. إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ: ﴿لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَ لِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾^۱.

علی بن ابی حمزه گوید شنیدم امام صادق علیه السلام می فرمودند: در دین فهم عمیق پیدا کنید. زیرا کسی که از شما در دین فهم عمیق پیدا نکند، بیابان نشین است [و از دین و احکام اطلاعی ندارد]. خدای متعال در کتابش می فرماید: ﴿در دین فهم عمیق پیدا کنند، و وقتی برگشتند قومشان را هشدار دهند، بلکه آنان احتیاط کنند﴾.

۷- الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ الرَّبِيعِ، عَنْ مُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ

عليه السلام يَقُولُ: عَلَيكُمْ بِالتَّفَقُّهِ فِي دِينِ اللَّهِ وَلَا تَكُونُوا
أَعْرَابًا؛ فَإِنَّهُ مَنْ لَمْ يَتَفَقَّهْ فِي دِينِ اللَّهِ لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ، وَلَمْ يُزَكَّ لَهُ عَمَلًا.

مفضل گوید از امام صادق علیه السلام شنیدم که فرمودند: بر
شما باد که در دین خدا فهم عمیق پیدا کنید و [چون]
بیابان‌نشین [که از دین و احکام اطلاعی ندارد] نباشید.
زیرا کسی که در دین خدا فهم عمیق پیدا نکند، خدا در
روز قیامت به او توجه نمی‌کند، و عملی را از او پاک
نمی‌گرداند.

۸- مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ، عَنِ الْفَضْلِ بْنِ شَاذَانَ، عَنِ ابْنِ
أَبِي عُمَيْرٍ، عَنِ جَمِيلِ بْنِ دَرَّاجٍ، عَنِ أَبَانَ بْنِ تَغْلِبَ، عَنِ
أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: لَوِدِدْتُ أَنَّ أَصْحَابِي ضُرِبَتْ
رُءُوسُهُمْ بِالسَّيَاطِ حَتَّى يَتَفَقَّهُوا.

امام صادق علیه السلام فرمودند: بسیار دوست داشتم شلاق بر
سر اصحابم می‌بود تا فهم عمیق پیدا کنند.

۹- عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ عَنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَيْسَى
عَمَّنْ رَوَاهُ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قَالَ لَهُ رَجُلٌ:

جُعِلْتُ فِدَاكَ، رَجُلٌ عَرَفَ هَذَا الْأَمْرَ لَزِمَ بَيْتَهُ وَ لَمْ
يَتَعَرَّفْ إِلَى أَحَدٍ مِنْ إِخْوَانِهِ... قَالَ: فَقَالَ: كَيْفَ يَتَفَقَّهُ
هَذَا فِي دِينِهِ!؟

فردی به امام صادق علیه السلام عرض کرد: فدای شما بشوم،
فردی هست که این امر [ولایت شما] را شناخته ولی ملتزم
خانه شده و با کسی از برادران دینی اش آشنا نیست...
ایشان فرمودند: این فرد چگونه در دینش فهم عمیق پیدا
می کند؟!